Instanța de fond: Judecătoria *****, sediul Centru (jud. E. Culinca)
Dosarul nr. 2a-2652/23 (2-22007416-02-2a-14072023)

D E C I Z I E

16 noiembrie 2023 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel *****,

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul:

Secrieru Ion

Judecătorii: Anton Marina și Vitalie Cotorobai

Grefier: Ecaterina Mihailov

examinând în ședință publică în ordine de apel, a cererii de apel declarate de către *****, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nichitoi Emil împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea sumei,

c o n s t a t ă:

La 18 ianuarie 2022, Nichitoi Emil s-a adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind încasarea din contul acestuia a sumei de 1 826 449,50 lei în calitate de compensare a imposibilității de a activa în calitate de executor judecătoresc ca rezultat al retragerii ilegale a licenței nr. LE 062 privind desfășurarea activității de executor judecătoresc.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că a activat în calitate de executor judecătoresc, iar ulterior, ca urmare adoptării în anul 2010 a legislației privind executorii judecătorești, a primit licența nr. LE 062 devenind executor judecătoresc privat.

A indicat reclamantul că, în anul 2013, împotriva lui a fost intentată procedura disciplinară, în baza rezultatelor căreia, la 21 februarie 2014, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a emis ordinul nr. 90 (publicat în Monitorul Oficial al RM la 28 februarie 2014) privind aplicarea sancțiunii disciplinare prin retragerea licenței nr. LE 062, cu încetarea activității în funcția de executor judecătoresc și radierea din Registrul executorilor judecătorești.

Nefiind de acord cu acțiunile Ministerului Justiției, reclamantul a înaintat cererea de chemare în judecată privind anularea actului administrativ dat, astfel că, la 16 aprilie 2014, Judecătoria *****, sediul Buiucani a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către reclamant, dispunând anularea Ordinului Ministerului Justiției a Republicii Moldova nr. 90 din 21 februarie 2014, publicat în Monitorul Oficial al RM la 28 februarie 2014.

Reclamantul a reținut că prin decizia Curții de Apel din 10 iulie 2019 a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Buiucani, din 16 aprilie 2014, iar la 18 decembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție, a declarat inadmisibil recursul declarat de Ministerului Justiției, împotriva deciziei Curții de Apel din 10 iulie 2019.

Astfel, în baza cererii de executare a actului judecătoresc emis de către Curtea de Apel *****, abia la 26 mai 2020, Ministerul Justiției a emis Ordinul nr. 76 (publicat în Monitorul

Oficial al RM la 05 iunie 2020), prin care a fost anulat Ordin nr. 90 de retragere a licenței nr. LE 062 privind desfășurarea activității executorului judecătoresc.

Reclamantul a subliniat că, a fost privat de posibilitatea de a-și desfășura activitatea profesională timp de 6 ani și 3 luni, și anume de la 28 februarie 2014 (data publicării în Monitorul Oficial a Ordinului nr. 90 privind retragerea licenței) - până la 05 iunie 2020 (data publicării în Monitorul Oficial a Ordinului nr. 76, prin care a fost anulat ordin nr. 90 și restabilita licența).

A atras atenția că, în adresa Ministerului Justiției a fost remisă somația prin care a fost solicitată compensarea prejudiciului suportat din cauza acțiunilor ultimului, somația care nu a fost satisfăcută în modul extrajudiciar.

Ca urmare, în calitatea sa de reclamant nu a avut posibilitate de a exercita activitatea de executor judecătoresc, suportând un prejudiciu, iar pârâtul considerându-se obligat să compenseze acest prejudiciu integral, prejudiciu care a fost produs de ultimul. Veniturile realizate prin valorificarea licenței de reclamant în funcție de executor judecătoresc constituind în principiu, singura sursă de existență a ultimului. Astfel, potrivit articolului 5 din lege, exercitarea activității de executor judecătoresc este incompatibilă cu activitatea remunerată în cadrul unor alte profesii, cu excepția activității didactice, științifice, de creație și activității în organele profesionale.

Conform informației eliberate de către Direcția deservire fiscală Botanica din cadrul Direcției Generale Administrate Fiscală mun. *****, la solicitarea reclamantului au fost eliberate dările de seamă fiscale pentru perioada fiscală 2010-2014, conform căreia venitul reclamantului din activitatea de executor judecătoresc a constituit: anul 2010 - 7 751, 00 lei; anul 2011 – 193 618, 93 lei; anul 2012 – 410 290, 53 lei; anul 2013 – 306 970, 61 lei; anul 2014 (până la retragerea licenței) – 104 180,70 lei. Astfel, în mediul în această perioadă venitul obținut din exercitarea activității de executor judecătoresc a constituit în medie 204 562, 35 lei anual sau 170 46,86 lei lunar.

Reclamantul indică că a fost lipsit de posibilitatea de a activa pe o perioadă de 6 ani și 3 luni de zile, suma prejudiciul adus acestuia a fost calculată din calculul venitului mediu lunar înmulțit cu 6 ani și 3 luni de zile și constituie suma de 1 826 449,50 lei, sumă care constituie prejudiciul adus ca rezultat al faptului retragerii licenței în mod abuziv și ilegal stabilit prin acte judecătorești.

Prin hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 07 februarie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de Nichitoi Emil împotriva Ministerului Justiției privind repararea prejudiciului, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 03 martie 2023, Nichitoi Emil a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 07 februarie 2023, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărârii de admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea apelului declarat apelantul a reiterat motivele indicate în cererea de chemare în judecată şi suplimentar a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, deoarece aceasta este emisă cu aprecierea greșită a probelor din dosar, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii nu au fost constatate și elucidate pe deplin, fiind prezentă şi aplicarea eronată a normelor de drept material ce guvernează litigiul dat, motiv din care o consideră neîntemeiată şi pasibilă casării.

Relatează apelantul că instanța de fond în motivarea actului judecătoresc a indicat că contrar celor constatate, și-a motivat concluzia pe faptul că la momentul emiterii deciziei

privind propunerea retragerii licenței de către colegiul disciplinar, aceasta ar fi acționat corect conform prevederilor art. 123 din Codul de procedură civilă, și anume: ”... la momentul pronunțării deciziei din 08 noiembrie 2013 de către Colegiul disciplinar au fost respectate prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în redacția de până la republicare din 03 august 2018), care statuează că, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane. Totodată, conform art. 120 din Constituția Republicii Moldova, este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive. De altfel, potrivit art. 24 alin. (5) al Legii privind executorii judecătorești nr. 113/2010 - sancțiunea disciplinară poate fi aplicată cel târziu la 6 luni de la data constatării abaterii disciplinare și cel târziu la un an de la data comiterii ei. În termenele indicate nu se include durata procedurii penale și nici perioada aflării în concediu de odihnă anual sau în concediu medical. În cazul în care dintr-o hotărâre definitivă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă săvârșirea unei abateri disciplinare, sancțiunea disciplinară se aplică în termen de un an de la data devenirii definitive a hotărârii instanței judecătorești naționale sau internaționale”.

Apelantul consideră că instanța de fond a aplicat incorect norma legală, or această normă se referă la examinarea unei cauze civile de către instanțele de judecată, și nicidecum nu de către alte autorități, or legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi.

Astfel, se susţine că instanța de judecată a dat o apreciere incorect probelor existente, a făcut referire la legalitatea unor acte judecătorești care au fost casate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și la momentul examinării cauzei nu au putere juridică și nu puteau fi aplicate de către instanța de judecată, și contrar prevederilor legale ale art. 2006 Cod civil, citat în conținutul actului judecătoresc, a dispus respingerea cererii de chemare în judecată pentru simplu fapt că a fost respectat art. 123 din Codul de procedură civilă.

Menţionează apelantul cu trimitere la art. art. 16 alin. (1) şi 19 alin. (1) şi (2) Cod civil, că legislația națională precum și prevederile Convenției Europene cu privire la Drepturile Omului (Protocolul nr. 1) apără dreptul de proprietate asupra bunurilor persoanelor fizice și juridice.

Și jurisprudența CtEDO și deciziile Curții Constituționale a RM precum și practica instanțelor de judecată naționale, examinează licența cu privire la practicarea unui gen de activitate profesională ca fiind un „bun”.

Invocă apelantul că în hotărârea nr. 19 din 18 decembrie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederile articolului 18 din Legea nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, Curtea Constituțională se bazează pe practica relevanta a CtEDO, și anume: în acest context, în hotărârea nr. 15 din 13 septembrie 2011 privind controlul constituționalității articolului 18 alin. (3) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, Curtea Constituțională a reținut că: „46. [. . .] potrivit

jurisprudenței Curții Europene, licența de a desfășura o anumită activitate a fost în mod constant considerată un „bun” în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, în măsura în care oferă persoanelor vizate un drept asupra unui interes material și aceasta indiferent de faptul dacă actul este de natură administrativă (Bimer S. A. v. Moldova, nr. 15084/03, §49, 10 iulie 2007 și Megadat. com S.R.L v. Moldova, nr. 21151/04, §§ 62-63, 8 aprilie 2008). ” 73. De asemenea, în Hotărârea nr. 17 din 6 iunie 2012 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova nr. 260-XVI din 27 iulie 2006, Curtea Constituțională a statuat că: „37. Astfel, Curtea consideră că interesele asociate exploatării unei licențe constituie interese patrimoniale protejate de articolul 46 din Constituție și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție”.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, sistarea licenței unui avocat, refuzul de a înregistra un expert contabil sau sistarea licenței de administrare a unei afaceri, constituie o ingerință în dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană (a se vedea H v. Belgia, hotărârea din 30 noiembrie 1987, Seria A nr. 127-B, § 47, și Bimer S. A. v. Moldova, nr. 15084/03, § 49, 10 iulie 2007).

În punctul 86 al hotărârii nr. 19 din 18. 12. 2012, examinând un caz similar privind suspendarea licenței executorului judecătoresc, Curtea Constituțională a ajuns la următoarea concluzie: prin urmare, suspendarea activității executorului judecătoresc are drept consecință pierderea acelei părți din clientela sa care era interesată de capacitatea sa de a furniza întreaga gamă de servicii pe care o oferă un executor judecătoresc în procesul de executare a hotărârilor judecătorești și, prin urmare, o pierdere a venitului. În același context, suspendarea activității executorului judecătoresc poate afecta imaginea acestuia și încrederea potențialilor clienți în capacitățile sale profesionale. În consecință, există o ingerință în dreptul executorului judecătoresc la respectarea bunurilor sale. »

În același timp, Curtea ține cont și de faptul că efectele asupra activității executorului în cazul suspendării sunt aceleași ca și în cazul încetării activității (articolul 20 din lege).

În acest sens apelantul indică că în mod ilegal, lipsind executorului judecătoresc de licență și stopând activitatea acestuia, intimatul Ministerul Justiției l-a privat de proprietate care este protejată de către Protocolul nr. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Menţionează apelantul că art. 1998 alin. (1) Cod civil indică că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune, iar art. 2006 alin. (1) Cod civil prevede că prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave.

Astfel, consideră neclară și eronată concluzia instanței de judecată privitoare la respingerea acţiunii formulate şi, în concluzie, consideră că examinarea pricinii în instanța de fond a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv și fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de instanța la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În termenul acordat de către Curtea de Apel ***** prin încheierea din 28 septembrie 2023, intimatul Ministerul Justiției nu a prezentat referință la cererea de apel și nici nu a prezentat probe ce ar combate poziția expusă de apelant în cererea de apel declarată, nu a solicitat concursul instanței de apel la administrarea probelor.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că hotărârea atacată a fost pronunțată la 07 februarie 2023, iar apelul a fost depus la 03 martie 2023, fapt ce denotă că cererea de apel este declarată în termenul prevăzut de lege.

În ședința instanței de apel, reprezentatul apelantului Nichitoi Emil, avocatul Nichitoi Iurie, împuternicit conform mandatului avocațial nr. 1504407 din 17 ianuarie 2022, a susținut apelul declarat şi a solicitat admiterea acestuia, cu casarea hotărârii instanței de fond şi emiterea unei noi decizii, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

Reprezentantul intimatului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Cachița Constantin, împuternicit conform procurii nr. 15 din 17 februarie 2023, în şedinţa instanţei de apel nu a susținut apelul declarat şi a solicitat respingerea acestuia ca fiind neîntemeiat, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Audiind reprezentanții părţilor, studiind materialele cauzei, instanța de apel consideră necesar de a admite cererea de apel, cu casarea hotărârii instanței de fond din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri

Potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care

instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Astfel, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-i-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09. 12. 1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr. 21522/93 din 29. 05. 1997 §43).

În conformitate cu prevederile art. 1 din Codul de procedură civilă, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi.

Conform materialelor cauzei și explicațiilor participanților la proces, Colegiul reține că la 21 februarie 2014, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a emis ordinul nr. 90 (publicat în Monitorul Oficial al RM la 28 februarie 2014) privind aplicarea sancțiunii disciplinare față de executorul judecătoresc Nichitoi Emil, prin retragerea licenței nr. LE 062 și încetarea activității în funcția de executor judecătoresc și radierea din Registrul executorilor judecătorești.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. ***** din 16 aprilie 2014, irevocabilă prin efectul deciziei Curții de Apel ***** din 10 iulie 2019 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 decembrie 2019, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Nichitoi Emil și s-a dispus anularea ordinului Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 90 din 21 februarie 2014.

În baza cererii de executare a actului judecătoresc emis de către Curtea de Apel *****, la 26 mai 2020 Ministerul Justiției a emis ordinul nr. 76 (publicat în Monitorul Oficial al RM la 05 iunie 2020) prin care a anulat ordinul acestuia nr. 90 de retragere a licenței nr. LE 062.

În contextul pretențiilor deduse judecării Colegiul reţine că în temeiul art. 1 par. 1) al Primului Protocol la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică şi în condiţiile prevăzute de lege şi de principiile generale ale dreptului internațional.

În conformitate cu art. 46 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, dreptul la proprietate privată, precum şi creanţele asupra statului sînt garantate.

Potrivit dispozițiilor art. 53 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obţină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei.

În corespundere cu art. 9 alin. (1) şi (2) Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile.

Drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) din contracte şi din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor civile;

c) din hotărîre judecătorească în care sînt stabilite drepturi şi obligaţii;

d) în urma creării şi dobîndirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogăţirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariţia unor efecte juridice în materie civilă.

Articolul 16 alin. (1) şi (2) Cod civil statuează că apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

Metodele de apărare prevăzute la alin. (1) pot fi invocate dacă sînt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

În sensul art. 19 alin. (1)-(5) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

Pierderea șansei se repară doar dacă ea constă în dispariția actuală și certă a unei eventualități favorabile. Mărimea acestui prejudiciu corespunde șansei pierdute și nu poate fi egală cu avantajul care ar fi rezultat din șansă dacă ea se materializa.

Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform prevederilor art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

În acord cu art. 2006 alin. (1) şi (2) Cod civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcţie de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcţie de răspundere va răspunde solidar în cazul intenţiei sau culpei grave.

Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin.(1).

Raportând dispozițiile legale citate la circumstanțele cauzei, Colegiul atestă că prin actele judecătorești menționate, apelantul a probat că intimatul - Ministerul Justiției, la examinarea și emiterea ordinului de retragere a licenței a admis încălcări, afectând grav drepturile apelantului, în calitate de beneficiar al licenţei, garantate prin prisma Legii, de care autoritatea intimată urma să țină cont imperativ, apelantul probând prin acte judecătorești definitive și irevocabile temeinicia pretențiilor sale.

Or, ilegalitatea ordinului nr. 90 de retragere a licenței de activitate a apelantului nr. LE 062, emis de către intimat, este confirmată prin actele judecătorești prezentate de apelant, care nu au fost combătute de către intimat şi, astfel, Colegiul civil a stabilit că apelantul Nichitoi Emil a fost privat de posibilitatea de a desfășura activitatea și de a fi remunerat pentru aceasta în modul prevăzut de Lege timp de 6 ani și 3 luni în perioada 28.02.2014-05.06.2020.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a stabilit că apelantul Nichitoi Emil își desfășura activitatea în baza licenţei nominalizate, în baza Legii nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești și era remunerat pentru activitatea sa în baza cadrului normativ respectiv, nefiind în drept să exercite o altă activitate remunerată, iar prin retragerea licenței de activitate în calitate de executor judecătoresc apelantul a fost privat în perioada susmenţionată de posibilitatea de a desfășura activitatea de executor judecătoresc, pe care acesta o practica din anul 2010.

În acelaşi context, Colegiul reţine că intimatul nu a probat că în perioada 28.02.2014 – 05.06.2020, apelantul ar fi exercitat o altă activitate remunerată, din actele prezentate de către intimat instanței ne-reieșind realizarea de către apelant a vreunor venituri impozabile, iar conform scrisorii emise de către Serviciul Fiscal de Stat şi informația prezentată apelantul este luat la evidență fiscală în calitate de persoană care practică activitatea profesională licențiată autorizată (executor judecătoresc) din 26 august 2010, activând în baza codului fiscal 43279016, activitate ce nu a fost realizată în perioada indicată supra anume din motivul retragerii licenţei de activitate.

Conform răspunsului nr. 6332 din 17 august 2022, oferit de CNAM intimatului, se confirmă faptul că potrivit datelor din Registrul de stat al evidenței individuale din sistemul public de asigurări sociale a lui Nichitoi Emil se conține informație despre contribuțiile calculate și achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat, prezentate de către entitatea Nichitoi Emil - executor judecătoresc (cod CNAS 9412615) pentru perioada 01.02.2014 – 31.12.2014 - în mărime de 5 269 lei.

În acest context, Colegiul relevă că potrivit normelor citate supra, răspunderea delictual civilă pretinsă de către apelant survine în cazul întrunirii cumulative a următoarelor elemente constitutive ale acestei categorii de răspundere: fapta ilicită, vinovăţia (dacă contrariul nu este expres prevăzut de Lege), consecinţele prejudiciabile şi legătura cauzală între acestea, iar lipsa cel puţin a unuia din elementele date exclude survenirea răspunderii delictual civile.

Astfel, instanţa de apel atestă că fapta ilicită a intimatului constă în dispoziţia expusă în ordinul susmenţionat de retragere a licenţei de activitate a apelantului ordin anulat de instanţele de judecată, şi, astfel, în privarea apelantului de posibilitatea de a realiza activitate profesională şi, în acest mod, de a-şi câştiga surse de existenţă, fiind cert că vinovăţia în emiterea actului administrativ ilegal, anulat de instanţele de judecată, aparţine intimatului.

La fel, cu referire la consecinţele prejudiciabile, Colegiul civil va reține argumentele și probele prezentate de către apelant în vederea argumentării acţiunii înaintate, probe ce nu au fost combătute de către intimat, care nici nu a pus la îndoială nici prin referința la acțiune, nici în cadrul ședințelor de judecată mărimea şi calculul prejudiciului pretins de către apelantul Nichitoi Emil. Or, intimatul nu şi-a executat obligaţia procedurală de a prezenta probe în contradictoriu cu probele şi argumentele apelantului, deşi a fost somat de către instanța de judecată prin actele emise și remise în adresa intimatului, din care considerent Colegiul va reține că intimatul a fost de acord cu mărimea și calculul sumei indicate de către apelant.

De asemenea, instanța de apel va reține că apelantul a prezentat în adresa instanței de fond: - Registrul de evidență a documentelor executorii transmise executorului judecătoresc Nicolaescu Nicolae de la executorul judecătoresc Nichitoi Emil, licența nr. 062 anul 2014; - Registrul de evidență a documentelor executorii - pensie alimentară transmise de la Nichitoi Emil, licența nr. 062 anul 2014; - Registrul de evidență a documentelor executorii - amenzi transmise de la Nichitoi Emil, licența nr. 062 anul 2014, probe care nu au fost combătute de către intimat, și care confirmă activitatea executorului judecătoresc Nichitoi Emil la acea perioadă precum și numărul de documente executorii și proceduri de executare aflate în gestiunea acestuia la data retragerii licenței de executor judecătoresc.

La fel, Colegiul relevă că potrivit jurisprudenţei constante a Curţii Europene a Drepturilor Omului, s-a reţinut că situația juridică ce dă naștere unor drepturi și interese financiare are valoare economică. Astfel a considerat, de exemplu, că proprietățile intelectuale, precum mărcile comerciale și drepturile de autor [Melnychuk împotriva Ucrainei (dec.); Anheuser-Busch Inc. împotriva Portugaliei (MC), pct. 72, 76 și 78), sau licențele de exploatare a unui bun într-un anumit mod (cum ar fi licențele pentru servirea băuturilor alcoolice sau drepturile de pescuit, Tre Traktörer Aktiebolag împotriva Sweden, pct. 53; Alatulkkila și alții împotriva Finlandei, pct. 66; O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd împotriva Irlandei, pct. 89) constituie „bunuri"; similar, dreptul exclusiv de a utiliza domenii de internet înregistrate în numele unei societăți comerciale (Paeffgen GmbH împotriva Germaniei), situaţie similară licenţei retrase a apelantului, care, în lipsa acesteia, era privat să activeze în calitate de executor judecătoresc, situaţie ce ar fi constituit un act ilicit din partea apelantului.

La fel, CtEDO a recunoscut existența unor drepturi similare drepturilor de proprietate în cauze privind practicile profesionale în care, în virtutea propriei activități, reclamanții respectivi își creaseră o clientelă care, în multe privințe, era de natura unui drept privat și constituia un activ și, prin urmare, un bun în sensul art. 1 prima teză din Protocolul nr. 1 [Lederer împotriva Germaniei (dec.); Buzescu împotriva României, pct. 81; Wendenburg și alții împotriva Germaniei (dec.); Olbertz împotriva Germaniei (dec.); Döring împotriva Germaniei (dec.); Iatridis împotriva Greciei (MC), pct. 54; Van Marle și alții împotriva Țărilor de Jos, pct. 41; Malik împotriva Regatului Unit, pct. 89; Rola împotriva Sloveniei, nr.

12096/14 și 39335/16, pct. 71; pentru o imagine cuprinzătoare a jurisprudenței, a se vedea Könyv-Tár Kft și alții împotriva Ungariei, pct. 31-32].

De asemenea, şi autorizația de a desfășura o activitate comercială constituie în opinia CtEDO un bun, iar revocarea sa constituie o ingerință în dreptul garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 [Megadat.com SRL împotriva Moldovei, pct. 62-63; Bimer S.A. împotriva Moldovei, pct. 49; Rosenzweig și Bonded Warehouses Ltd. împotriva Poloniei, pct. 49; Capital Bank AD împotriva Bulgariei, pct. 130; Tre Traktörer Aktiebolag împotriva Suediei, pct. 53; Vékony împotriva Ungariei, pct. 29; Fredin împotriva Suediei (nr. 1), pct. 40; Malik împotriva Regatului Unit, pct. 90).

Totodată, este cert că circumstanţele cauzei atestă că în cadrul exercitării activităţii de executor judecătoresc apelantul înregistra venituri, respectiv beneficia de interese financiare, privarea de acestea atribuind prejudiciul pretins de apelant, în sumă de 1 826 449,50 lei, la categoria consecinţelor prejudiciabile.

Or, este cert că omisiunea apelantului de încasare a venitului în cuantumul respectiv în perioada în care a fost pus ca urmare a retragerii licenţei de activitate în imposibilitate de a activa s-a datorat faptei ilicite expuse supra, acestea fiind într-o legătură cauzală evidentă.

Astfel, Colegiul apreciază ca fiind nefondate criticele formulate de către reprezentantul intimatului în instanța de apel referitoare la legalitatea ordinului nr. 90 din 21 februarie 2014 privind retragerea licenței executorului judecătoresc, deoarece legalitatea acestuia a fost deja supusă examinării şi evaluării de către instanțele de judecată, în rezultat fiind emise actele judecătorești definitive și irevocabile specificate anterior, astfel încât, prin prisma art. art. 16 şi 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, instanţa nu este îndreptăţită la examinarea prezentului litigiu să supună unei reexaminări a chestiunii date.

Referitor la argumentul intimatului, precum că la emiterea ordinului de retragere a licenței, Ministerul Justiției nu a făcut nimic altceva decât să execute un act judecătoresc, prin care s-a constatat abaterea executorului judecătoresc, Colegiul civil remarcă că hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. ***** din 16 aprilie 2014 indică că instanțele de judecată care au examinat legalitatea ordinului nr. 90 din 21 februarie 2014, au constatat că din conținutul părții motivante a deciziei Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești, rezultă că anume Colegiul disciplinar, dar nu instanțele de judecată, au constatat pretinsa comitere a abaterii disciplinare, iar adoptarea ulterioară a ordinului de retragere a licenţei de către intimat nu s-a realizat prin prisma dreptului discreţionar oferit de Lege.

Mult decât atât, nici prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. ***** din 23 aprilie 2013, nici prin decizia Curții de Apel ***** din 26 septembrie 2013, nu s-a constatat comiterea abaterilor disciplinare de către executorul judecătoresc Nichitoi Emil.

Astfel, Colegiul va respinge argumentul declarativ al intimatului, deoarece acesta nu a fost probată obligația acestuia de a executa un act judecătoresc, prin care ar fi fost constatată abaterea disciplinară a apelantului.

De asemenea, Colegiul va respinge argumentul reprezentantului intimatului precum că executorul judecătoresc este obligat să încheie contract de asigurare de răspundere civilă pentru posibile riscuri de activitate profesională şi la acest capitol Colegiul va menționa că norma dată se aplică în raport cu părțile procedurii de executare, când executorul judecătoresc prin acțiunile sale poate aduce prejudicii părților procedurii de executare sau terțelor persoane, și se referă la activitatea executorului judecătoresc și nicidecum la activitatea altor persoane, instituții publice în raport cu executorul judecătoresc.

Pe cale de consecință, reieșind din prevederile de drept citate supra, raportate la circumstanțele cauzei, se denotă cert și fără echivoc că autoritatea publică a eșuat în motivarea solicitării de respingere a acțiunii.

Cu referire la acest capitol, Colegiul constată că materialele cauzei nu permit identificarea unor probe admisibile, concludente şi pertinente ce ar combate constatările expuse supra şi ar justifica solicitarea intimatului de respingere a cererii de chemare în judecată, respectiv, a apelului.

Or, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09. 12. 1994 §27; Georgiadis contra Greciei nr. 21522/93 din 29. 05. 1997 §43). Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudența CtEDO, instanțele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conțină circumstanțele cauzei constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acțiunii, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanței în caz de respingere a unor probe prezentate de participanți etc.

Conform art. 373 din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces; În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță; Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel; Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit dispozițiilor art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au

importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 5 din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Astfel, Colegiul atestă în contextul constatărilor expuse supra că acțiunea apelantului este fondată, legală şi pasibil de a fi admisă, constatare ce determină soluția de casare a hotărârii contrare a primei instanțe în vederea punerii în executare efectivă a Legii.

Or, Colegiul civil reține că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către legislator va avea inter alia drept efect defavorizarea procesuală a apelantului, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat și dezinteresat.

Imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci și întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară). Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-și reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (Sunday Times v UK 26. 04. 1979, § 49). Or, certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât și ale pârâtului, motiv din care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Suplimentar, potrivit hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20 ianuarie 2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, instanța de judecată nu constituie o excepție de la regulă. Astfel, principiul preeminenței dreptului, inserat n preambulul Convenției Europene și Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21 februarie 1975, par. 34, f. d. 30), cât și parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art. 12 din Codul de procedură civilă.

Conform dispozițiilor art. 1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 19 ianuarie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 12-13/8 din 19 februarie 1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

În consecință, deoarece Colegiul a stabilit că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată, iar argumentele invocate în cererea de apel sunt fondate şi probate, argumentele contrare ale intimatului fiind combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat, a casa hotărârea instanței de fond și a emite o hotărâre nouă de admiterea integrală a acțiunii reclamantului Nichitoi Emil.

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. c), art.390 CPC, Colegiul civil,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de Nichitoi Emil.

Se casează hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 07 februarie 2023 în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nichitoi Emil împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea sumei și se emite o nouă hotărâre potrivit căreia:

Se admite integral acțiunea depusă de Nichitoi Emil.

Se încasează de la pârâtul Ministerul Justiției în beneficiul reclamantului Nichitoi Emil suma de 1 826 449 (un milion opt sute douăzeci şi şase mii patru sute patruzeci şi nouă) lei 50 bani, în calitate de compensare a imposibilității de a activa în calitate de executor judecătoresc ca rezultat al ilegalității comise prin retragerea ilegală a licenței nr. LE 062 privind desfășurarea activității de executor judecătoresc.

Se compensează cheltuielile de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Ion Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton

Instanța de fond: Judecătoria *****, sediul Centru (jud. E. Culinca)
Dosarul nr. 2a-2652/23 (2-22007416-02-2a-14072023)

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

16 noiembrie 2023 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel *****,

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul:

Secrieru Ion

Judecătorii: Anton Marina și Vitalie Cotorobai

Grefier: Ecaterina Mihailov

examinând în ședință publică în ordine de apel, a cererii de apel declarate de către *****, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nichitoi Emil împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea sumei.

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. c), art.390 CPC, Colegiul civil,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de Nichitoi Emil.

Se casează hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 07 februarie 2023 în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nichitoi Emil împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea sumei și se emite o nouă hotărâre potrivit căreia:

Se admite integral acțiunea depusă de Nichitoi Emil.

Se încasează de la pârâtul Ministerul Justiției în beneficiul reclamantului Nichitoi Emil suma de 1 826 449 (un milion opt sute douăzeci şi şase mii patru sute patruzeci şi nouă) lei 50 bani, în calitate de compensare a imposibilității de a activa în calitate de executor judecătoresc ca rezultat al ilegalității comise prin retragerea ilegală a licenței nr. LE 062 privind desfășurarea activității de executor judecătoresc.

Se compensează cheltuielile de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Ion Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton